

DIENOS ŽINIOS

Nr. 125 (144) II metai

Glasenbach, 1946 rugsėjo 21 d.

PREKABOS MINISTRAS WALLACE ATSISTATYDINO.

Vašingtonas. - Prezidentui Trumanui išreiškus norą, vakar atsistatydino prekybos ministras Wallace.

Jo atsistatydinimu yra užbaigta kritika ir pritarimas kuri sukėlė paskutinė Wallace kalba apie JAV santykius su sovietais.

Prezidentas Trumanas spaudos korespondentams nurodė pagrinda, dėl ko jis pasiūles prekybos ministru atsistatydinti. "Wallace kalba ir lauskas apie amerikiečių politikos pagrindus sudare praraja tarp prekybos ministro ir vyriausybės; tuo buvo pavojaun passtatyta JAV padėtis pasaulyje.

Ateityje joks vyriausybės narys negalės kalbėti apie pasaulinę politiką, kuri skirtasi nuo vyriausybės vedamos politikos linijos.

Man labai gaila, kad buvau priverstas nutraukti ilgąmetį ir stiprų ryšį. Tačiau esu įsitikinęs, kad Wallace dabar bus laimingas išsigailedamas kaip privatus asmuo, neatsižvelgdamas į savo įstaigą, išreikšti savo nuomonę. Mano įsitikinimas dar labiau sustvirtėjo po pasikalbėjimo, kuri turėjau su Wallace."

Prezidentas Trumanas pabrėžė kiekvieno Amerikos piliečio teisę laisvai ir atvirai išreikšti savo nuomonę politiniuose dalyse - taip pat ir užsienio politikos - klausimais, nors ji ir priešinga vyriausybės vedamai politikai būtų. Tačiau vyriausybė turi būti vieninga. Tik tuo būdu galės būti užtikrinta taikos garantija ne tik Amerikai bet ir visam pasauliui.

Galop prezidentas atmetė visas spekuliacijas dėl realių kumų ir nevienybės amerikiečių politikoje ir pareiškė: "Aš kalbėjau su užsienio reikalų ministru Byrnes apie visus aktualius klausimus ir kategoriskai pareiškiau, kad užsienio reikalų ministro vedamai politikai Paryžiuje visiškai pritariu.

Wallace apie savo atsistatydinimą prezidentui pranešė istorijoje trumpiausiu atsistatydinimo pareiškimu: "Jūsų reikavimu, atsistatydinu. Aš ir toliau kovosiu už taiką. Aš esu tikras, kad Jūs tam pritariate ir esate mano nuomos. Henry Wallace."

Paryžiuje galvojama, kad Trumanoreikalavimas Wallace yra Trumano pasikalbėjimo su Byrnes išdavoje.

Kaip ir visa "Wallace atsitikime" taip ir paskutinis aktas išsivystė dramatiškai. Wallace atsistatydinimas sukele visu jo ministerijos tarnautojų nustebimą.

Trumano paskelbti spaudos konferencija prasidėjo 17 min. vėliau. Per tą laiką ir turėjęs įvykti tas visa sulėmęs pasikalbėjimas tarp Trumano ir Wallace. Iš spaudos atstovai buvo nustebinti, nes jie tikėjosi išgirsti apie naują Byrnes politikos liniją.

atkelta iš 1 pusl.

Henry Egard Wallace i kabineta istojo 1933 metais Rooseveltui esant prezidentui žemės ūkio ministru ir nuo New Deal diena buvo artimiausias mirusio prezidento bedradarbis. Nuo 1941 metų iki 1944 jis buvo Jungtinių Amerikos Valstybių viceprezidentas.

Iš taikos konferencijos.

JUGOSLAVIJOS REIKALAVIMAI ATMESTI.

Paryžius. - Paryžiaus konferencijoje politinėje ir sienų komisijoje italų-jugoslavų sienos balsavimas prasidėjo jugoslavų reikalavimo pakeisti prancūzų pasiūlymą atmetimu.

Ir Čekoslovakų pasiūlymas, padarytas paskutiniomis minutėmis prieš balsavimą, kad reikia sudaryti komisiją, kuri nepriklausytų didiesiems keturiems ir kuri dar sykį turėtų si klausimą ištirti, buvo 10 balsų prieš 7 atmestas.

Neįprastas balsavimo vaizdas susidaro tada, kai Sov. Sąjunga balsavo prieš slavų bloką, kuriam priklausė ir Baltgudija bei Ukraina, už didžiųjų keturių numatytą sieną.

13 balsų prieš 5 buvo priimta prancūzų sienu.

Jugoslavai reikalavo prancūzų sieną pakeisti taip, kad Kalamo slėnis, Goerzas ir iš Triesto į Monfalcone vedas koridorius italų srityje turėtų priklausyti Jugoslavijai.

Papildomas Baltgudijos pasiūlymas, kuriuo buvo reikalaujama Goerza priskirti Jugoslavijai, buvo 13 balsų prieš 5 ir dviem su silaikius, atmestas.

Taip pat ir Pietų Afrikos pasiūlymas sutarptautinti Vakarų Istrijos sritį buvo atmestas.

Dar prieš balsavimą Jugoslavija pranešė, kad ji su prancūzų sienu nesutiks ir sutarties nepasirašys.

NAUJA JAV NOTA JUGOSLAVIJAI.

Vašingtonas. - JAV pasiunte Jugoslavijos vyriausybei nota, kurioje nurodoma teroristinis jugoslavų karių elgesys amerikiečių ir anglų okupuose zonoje Vencicijos Giulijos provincijoje.

Notoje rašoma:

"JAV padare visa, kas tik buvo galima, kad savo zonoje išlaikytų nepartinę ir be itakos administraciją. Tačiau JAV vyriausybė turi pabrėžti per mažą jugoslavų vyriausybės pasirušimą laukiamam bendradarbiavimui. Zonoje pasitaikė terorizmo veiksmai prieš Jugoslavijos piliečius, kurie tačiau yra glaudžiai susiję su Jugoslavijos vyriausybe. Jau ne karta Jugoslavija yra nusiskundusi dėl elgesio su Jugoslavais amerikiečių ir anglų zonoje."

Notoje pareiškama, kad amerikiečių vyriausybė davusi pareidimus savo pasiuntiniui Belgrade dar sykį parodyti JAV vyriausybės norą bendradarbiavimo lygi išlaikyti nors lygioliu laipsnį.

Notoje nurodomi ir atskiri atsitikimai, kurie įvyko dėl jugoslavų atstovo ar piliečių kaltes.

New Yorkas. - JAV užsienio reikalų ministerija paruošė pasaulines prekybos planą.

ISSPROGDINTA HAIFO GELEŽINKELIO STOTIS.

Jeruzale. - Vakar prieš piet "Ingur zvai Leumi" teroristų organizacijos nariai išsprogdino rytinę Haifo geležinkelio stotį. Stotis buvo visiškai išsprogdinta. Aukų skaičius dar nežinomas. Atrodo, kad nebus žuvusių, kadangi prieš sprogdinimą stoties viršininkas buvo telefonu perspėtas.

LAIVYNŲ JUDEJIMAS VIDURŽEMIO JŪROJE.

New Orkas. - Iš atsitiktinių šaltinių sužinota, kad JAV lektuvnė "Randolph" (27.000 t) lydima kelių naikintojų, šią savaitę apsisėdė New Yorko uosto ir vyks į Viduržemio jūrą. Amerikiečių laikraščiai pastebi, kad lektuvnės atsiuntimas į Viduržemio jūrą reiškia JAV rora strateginiuose vandenyse išlaikyti stiprias pajėgas.

Londonas. - Anglų Viduržemio jūros laivynas vakar apėmė Maltos uostą ir išvyko manevrams. Manevrai tęsis viena mėnesį. Laivynas aplankys visus prieinamus Graikijos uostus. Anglų Viduržemio jūros laivyno sudaro keturi kreiseriai, vienas lektuvnė, 7 naikintojai ir 2 povandeniniai laivai.

CHURCHILIS KALBEJO KAIP PRIVATUS ASMUO.

Londonas. - "Foreign Office" atmetė bet kokius komentarus apie Churchillio kalbą, pažymėdama, kad jis kalbėjas kaip privatus asmuo ir britų vyriausybė dėl jo kalbos jokiu atveju nėra įgaliota.

VIETOJ RAUDONOSIOS ARMIJOS - SOVIETŲ ARMIJA

Radio pranešimas. - Sovietų karinė vadovybė Vokietijoje praneša, kad nuo šiol Raudonoji armija ir Raudonasis laivynas bus vadinamas Sovietų armija, sovietų laivynas.

Užsienio žurnalistai prašomi laikytis naujojo vardo.

Savanoris korikas Niurnberge.

Niurnbergas. - Vienas amerikiečių armijos seržantas Chaim Lekuch savo laiske prašo jį priimti Niurnbergo teismo tarnyboje boniteistiams nusikalteliams kurti.

Chaim Lekuch (kaip atrodo - žydas) yra kilęs iš Latvijos, 1939 metais pabėgęs į Ameriką ir jau puspenktu metu tarnauja amerikiečių armijoje. Jo visi giminės žuvo nuo vokiečių teroro, o tėviske paversta į pelenus.

Insbrosas. - Insbrosko laikraščio redaktorius kreipėsi į Austrijos kancelerį ir leideją sąjungą, pranešdami, kad jais iki ryt Insbrosas negaus popieriaus, pirmadienį negalesia išleisti laikraščiai.

Pastebime, kad popieriaus trukumas skaudžiai paliečia ir mūsų spaudą.

LIETUVOS PARTIZANAI SUSTIPRINO KOVĄ PRIEŠ RUSISKUS OKUPANTUS.

Amerikoje išėjus laikraštis rašo, kad šia vasara partizanų veikimas Lietuvoje labai sustiprėjęs. Pirmoje eilėje žudomi NKVD agentai ir parsiidavėliai. Prieš sąnuocius išdavikus partizanai vartoja dviejų rusių bausmės priemones: susaudo arba su "tarka" itrina į sėdiną. Sugautas išdavikas susaudoamas arba baudziamas ta lengvėsnė bausmė, kuri tačiau labai gerai veikia; ypač, jei itrintoji vieta pabarstoma druska...

Ket ir "tarybine" Lietuvos spauda neslepia partizanų veikimo. Ypač būtina kova eina miškuotose vietose, apie Vilnų ir Kauną. Pavyzdžiui neseniai netoli Vilniaus išsprogdintas popieriaus Fabrikas.

Kad bolševikams nevyksta likviduoti partizanų, liudija šis faktas. Neseniai NKVD, padedama Raudonosios armijos daliniams, bandė išgaudyti partizanus Suvalkijoje. Medžioklę prasidejo ties Nemūnu ir baigėsi pietu Suvalkijoje. Rezultate, pagauti ar nužudyti vos septyni partizanai.

Pakutiniu laiku raudonarmiečiai visai jau nestato mišio kova prieš partizanus. Mat, buvo atsitikimu, kad Raudonosios armijos kariai, palikę viršilinkus, jungėsi prie partizanų ir kovoje prieš NKVD būrius. Raudonarmiečiai kovai, greičiausiai, dar ienaudojami ir dėl to, kad Lietuvos partizanai neseniai paskelbė rusų kalba atsisaukimą, kuriame buvo parašyta, kad kova vedama ne prieš raudonarmiečius ar rusus bet prieš NKVD, kuri lygiai eigia lietuvius, tiek ir rusus, bei kitus raudonarmiečius. Partizanai savo atsisaukime kvietė raudonarmiečius padėti lietuvių kautai kovoti dėl laisvės ir nepriklausomybės.

Kitomis žiniomis, šia vasara partizanai buvo užėmę Vilkijos, Veliūnos, Kretingos, Tytuvėnų ir kitus miestelius. Be nuolatiniu susisaudymu, plačiai vedamas sabotazas: naikinami kolektyvinio ūkio padargai, ypač traktoriai, nariami ir nesejami laukai.

"LIETUVISKI DALINIAI" RAUDONOJOJE ARMIJOJE.

Mums pranešama, kad Vilniuje yra nemažai vadinami lietuvisku daliniu, kurie laikomi raudonosios armijos dalimi. Kiek vienam lietuviui karininkui yra priskirtas atitinkamo laipsnio politrukas. Bet tuose "lietuviskuose daliniuose", kaip pranešama, netruksta ir rusų karininkų.

Šia vasara Vilniuje įvyko "lietuviškos divizijos" svėntė.

Raudonosios armijos Vilniuje beveik nėra. Kaune taip pat jos veik nematyti. Daugiausia, tai pravaziuojantieji iš Rusijos gilumų ir atgal. Žymiai daugiau matyti raudonarmiečių Klaipėdoje, ypač Siluteje ir Pagėgiuose. Čia karo metu mažiau sugriauta pastata, kuriuose dabar gyvena Raudonosios armijos kariai.

Vilniaus gatvėse matyti žygiuojant tu lietuvisku daliniais. Kariai dainuoja lietuviškas dainas, kurių žodžiai ir melodija dažniausiai imta iš revoliucionieriško arba versto iš rusų kalbos "repertuaro".

Is "Vienybe"

UNRRA'os LIETUVIŲ GIMNAZIJA.

(Iš pasikalbėjimo su mokytojų tarybos sekretoriumi)

Savos lietuviškos gimnazijos įkurimo mintis nėra, jei taip mes galėtume pavadinti, jauna. Ji yra beveik tiek pat sena, kaip ir mūsų kolonija. (Jei leiskitės nacių laikų). Jau pereinantis metais Kultūrinio Darbo Draugija buvo sumąsčiusi įsteigti gimnaziją, buvo pakvietusi gimnazijos direktoriumi p. prof. Kreve-Mickevičių, suradusi dalį mokytojų personalo. Atsirado ir mokinių. Tačiau ši idėja užgeso, kaip ir visas mūsų kultūrinis gyvenimas, išvykus daugumai mūsų darbuotojų, visuomenininkų.

Kad gimnazija mums reikalinga, suprato visi. Tad ir vėl atsirado žmonių, kurie ėmėsi organizuoti gimnaziją.

Paskirti asmens klebėno komiteto dūtis, kol tas išgirdo ir suprato, kad ši mintis įgyvendinama.

Sįm. rugpiučio mėn. susirinkę keli stovyklos kultūrinio darbo veikėjai nusprendė įkurti gimnaziją; jai vadovauti pakviete direktorium-p. prof. Kreve-Mickevičių, inspektora - seną pedagogą p. Staškevičienę ir mokytojų tarybos sekretorium - p. Dr. Dambrają. Teisiškai gimnazijos pripažinima valdiškose įstaigose sutiko iskariauti Salzburgo lietuvių Komitetas.

Prasidėjo kurimo darbas.

Raštas po rašto. Ieškojimas mokytojų, atsakinėjimas į mokinių prašymus, bėgiojimas po valdiškas įstaigas. Pagaliau... Tiek UNRRA, tiek karinė vadovybė, tiek austrų švietimo vadybė priitaria gimnazijos steigimui. Darbas gali prasidėti.

Bet kur salygos? -

Karinė vadovybė į mokinius žiūri labai aštriai. Ji mokinių nuo mokesčio už butą ir maistą neatleidžia. Iš kitų zonų mokinių neturi priimti. Vėl eita, ieškota ir - gauta(!) laidimas atvykti mokiniams iš Aukštutinės Austrijos. O kaip su maistu? - Atsakymas paprastas: - neturi pinigų, lešimokyk!

Čia mokiniams į pagalbą eina studentų atstovavė. Gavusi iš BALF'o naujas instrukcijas, ji rūpinasi iskariauti gimnazijos mokiniams stipendijas.

Šiuo metu gimnazija priskaito virš 50 mokinių. Iš Glasenbacho stovyklos gimnazija nori laukyti 33. Nors prašymų buvo virš šimto, tačiau su gallesčiu širdy kai kurie prašytojai, dėl jų amžiaus turėjo būti atstumti.

Gimnazija oficialiai pradeda darbą pirmadienį 10 val. pamaldomis. Po jų 17 bareke 14 kambarių įvyks atidarymo aktas.

Mokiniai dėl patalpų trūkumo mokysis dviem grupėmis. 1 - 4 klases prieš piet, 5 - 8 po piet.

Terka palinkėti gimnazijai pasisekimo, mokytojams ištvėrmės ir mokiniams veržlumo į laisvą rytojų. /m./

NAUJAS "TĖVYNĖN" NUMERIS.

Spalio mėn. žada pasirodyti naujas "Tėvynėn" numeris. Turinyje numatoma prof. Krevės-Mickevičiaus veikalo tasa, kan. Penkaus keidomus straipsnis apie Sv. Kazimierą, Dr. Jakšto straipsnis ir kt.

RIEDO VAIKŲ KONCERTAS.

Šiandien i Glaserbacha koncertuoti atvyko Riedo stovyklos lietuviai vaikai.

Jų programa sudarys šokiai, dainos ir eilėraščiai.

Kaip mes savo stovykloje galime pasigirti šiaandien meno ansambliu, taip riediškams lemažiau pasididžiavimo teikia jų vaikai. Mokyti. Grigaliūnienės vadovaujami, jie jau beveik metai su pasisekimu pasirodė Riedo scenoje. Šiandien ir mes turime progos pasidžiaugti jų atliekama programa.

Riedo stovyklos vaiku pasirodymas dar labiau sustiprins kultūrinio bendradarbiavimo ryšį tarp jų ir mūsų stovyklų.

Tenka pridurti, kad visa programa sudarė ir paruošė darbsti kultūrinio darbo veikėja mokyti. Grigaliūnienė.

Akomponuoja p. Prapuolerytė.

-a.

DAILĖS STUDIJOS DARBU PARODA.

Šiandien atidaryta dailės studijos studentų vasaros darbu paroda. Joje matome tapybos, akvareles, pasteles, anglies darbu. Savo darbams jie pasirinkę įvairius motyvus: Glaserbacho apylinkių gamtos peizazus, natūralios mirties ir aktus.

Šia parodele Dailės studija įrodo, kad ji nemiega, kaip dažnas linkęs galvoti, o dirba. Dirba, nors ir nustojo vieno darbstaus vadovo.

Reikia manyti, kad tai yra ir viena iš paskutiniųjų Dailės Studijos darbų. Eiko patirti, kad studentai keta išvykti į Vokietiją studijuoti Dailės akademijoje. Su leidimu taip pat nėra blogai. Atrodo gaus. (Paskui tėvelius ir vaikučiai...)

Paroda galima aplankyti šiandien nuo 16 iki 20 val. ir rytoj nuo 9 iki 21 val.

Norintiesiems paremti jaunuosius dailininkus yra proga nusipirkti jų darbus, išstatytus parodoje.

-n.

Studentų atstovybė.

Salzburgo studentų atstovybė, be turimos valdybos, išsirinko sau ir revizijos komisiją. Į ją įeina p.p. Nakas, Endrūkaišis ir Aperavičiūtė.

Atstovybės valdybon įeina Dr. Dambrava, adv. R. Dulskis ir Motiekaitis.

-o.

Trumpai iš pasaulio.

Londonas. - Graikų ministras pirmininkas Tseldaris grįžęs iš Atenų, pareiškė: "Žinomi asmenys bando Graikiją išivaizduoti taikos ardytoja. Tai, kas iki šiol Saugumo Taryboje ir Taikos Konferencijoje buvo pareikšta apie Graikiją, yra ierov karas".